

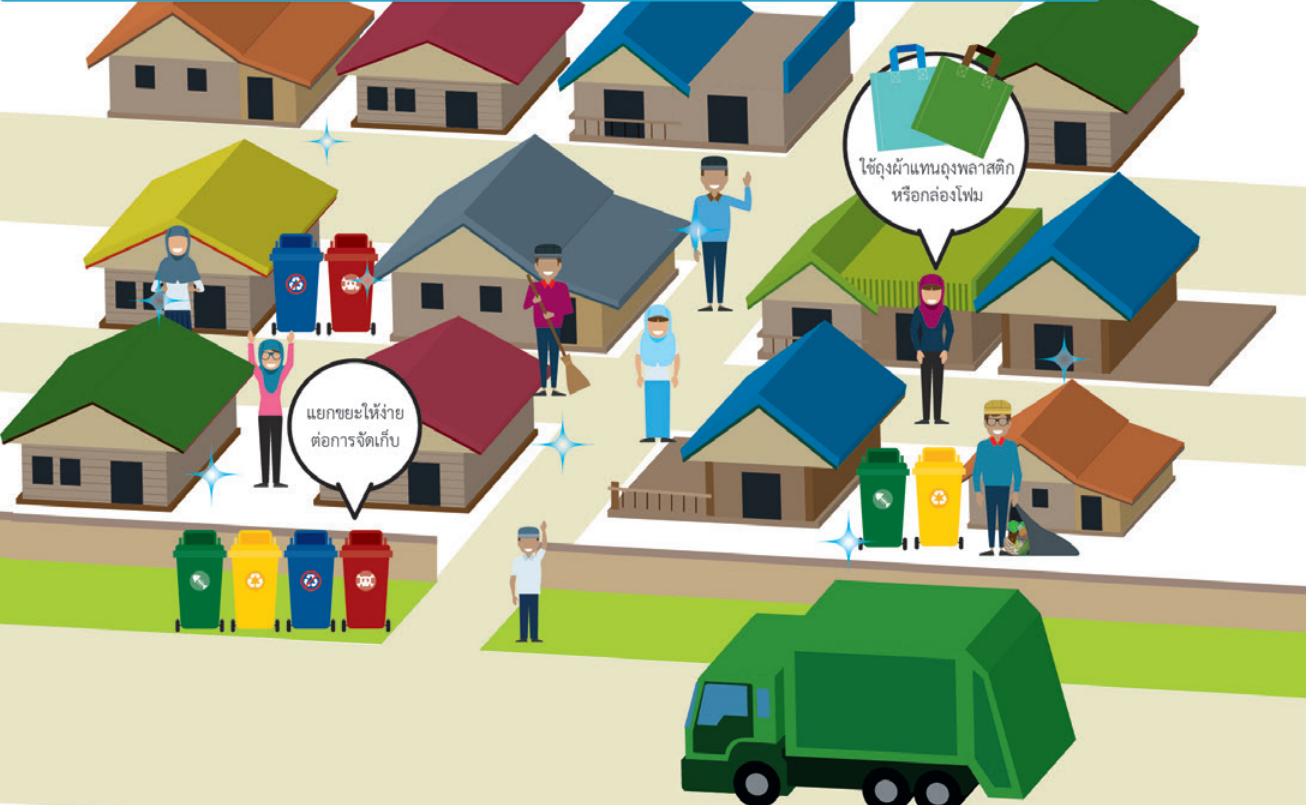

เปลี่ยนชุมชน
ด้วยพลังคนตัวเล็ก
โครงการเปลี่ยนขยะให้เป็นบุญ

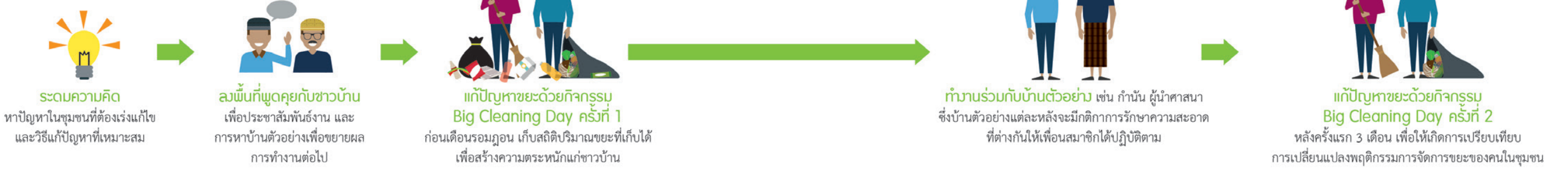
บ้านต้นหยงลูโละ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ประกอบด้วย 2 หมู่ คือ หมู่ 1 และหมู่ 2 เป็นชุมชนมุสลิมริมทะเล ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมงและทำนาเกลือ บ้านเรือนอาศัยอยู่อย่างแออัด มีขยะเกลื่อนกลาด ส่งผลต่อทัศนียภาพในชุมชน กลุ่มเยาวชนในชุมชนจึงคิดทำโครงการเปลี่ยนขยะให้เป็นบุญ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว

คุณค่าที่เกิดขึ้น
 การทำโครงการนอกจากจะทำให้ทีมงานเกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวเองทั้งการเรียนและการดำเนินชีวิตที่ทุกคนบอกเป็นเสียงเดียวกันว่า เรียนดีขึ้น กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก ช่วยงานที่บ้านมากขึ้นและมีสำนึกเพื่อส่วนรวมแล้ว การทำโครงการยังช่วยหมุนเวียนความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ผู้ปกครอง และเพื่อนในวัยเยาว์ให้กลับมาเหนียวแน่นเหมือนเดิม นอกจากนี้ กระบวนการทำงานยังช่วยปรับระดับความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของคนในชุมชนให้รวมใจรวมพลังร่วมแก้ปัญหาของชุมชนเพื่อพัฒนาชุมชนต้นหยงลูโละบ้านเกิดของพวกเขาต่อไป

กระบวนการเรียนรู้

“

โครงการนี้ทำให้เธอรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ทั้งยังปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ด้วยการลุกขึ้นมาจับไม้กวาด กวาดบ้าน จนเป็นเหตุให้พ่อแม่แปลกใจกับพฤติกรรมที่เปลี่ยนไป ของลูกสาวซึ่งเป็นไปในทางที่ดีขึ้น

”

บ้านตันหยงลูโละ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ประกอบด้วย 2 หมู่ คือ หมู่ 1 และหมู่ 2 เป็น ชุมชนมุสลิมริมทะเล ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมงและทำนาเกลือ บ้านเรือนอาศัยอยู่อย่าง แออัด มีขยะเกลื่อนกลาด ส่งผลกระทบต่อคุณภาพในชุมชน

แม้ภาพขยะที่เห็นจะชินตา แต่กลับไม่ชินใจ เมื่อแบมมะ-มุฮัมมัด กะอาบู รุ่นพี่ที่เป็นไอดอล ของเด็ก ๆ ในชุมชนที่มีผลงานทำโครงการเพื่อพัฒนาชุมชนมาโดยตลอด ชวนทำโครงการเพื่อแก้ปัญหา ชุมชนร่วมกัน กลุ่มเยาวชนที่ประกอบด้วย ดา-สุไฮดา ลาเตะ ไอณี-นูรีไอณี นืออาลี ชัน-นูรีชัน ดือราแม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนครุศาสตร์วิทยา และซู-ซุนีรา เจะสะมะแอ มูนีเราะ-แวมูนีเราะ แวกโน ซีฟา-ฟาซีฟา หะยีหามะ ย้ง-ซีตีมาเรียม มะดีเยาะ อัสรี เจ๊ะมะ และมาเรียม ดือราซอ นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนจงรักสัตย์วิทยา และเฮง-อิบรอเฮง ตาม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

“ปัญหาขยะมีหลายสาเหตุ 1) มาจากตัวเราเองที่ทิ้งขยะไม่เป็นที่ ทิ้งไม่ลงถัง 2) มาจากหมู่บ้านซึ่งแออัดมาก ปลุกอยู่ติดกันจนรถขนขยะเข้าออกไม่ได้ ชาวบ้านเลยทิ้งขยะไม่ถูกที่ 3) พฤติกรรมการบริโภคของคนในชุมชนที่ใช้ ถุงพลาสติก โฟม ทำให้ปริมาณขยะเยอะตามไปด้วย”

โรงเรียนกีฬาจังหวัดยะลา มัยชน-เจ๊ะมัยชน อับดุลราฮิม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศาสนูปถัมภ์ หวัง-รฎอวน บราเฮง นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคปัตตานี จึงรวมตัวกันทำโครงการเปลี่ยนขยะให้เป็นบุญ โดยมีแบมมะเป็นที่ปรึกษา

ซู บอกว่า เธอเคยเข้าร่วมกิจกรรมกับแบมมะบ่อยครั้ง เมื่อแบมมะชวนทำโครงการจึงตกลง แมต่อนั้น ยังไม่รู้ว่าจะทำโครงการอะไรก็ตาม

ดา เสริมว่า ส่วนตัวเธออยากเข้าร่วมโครงการมานานแล้ว แต่ยังไม่มีโอกาส พอแบมมะมาชวน ก็เหมือนเป็นใบเบิกทางสู่เส้นทางการทำงานกับชุมชน จึงไม่รีรอที่จะคว้าโอกาสไว้ พร้อมชวนเพื่อน ๆ สัมัยเรียนประถมศึกษาเข้าร่วมทีม

เช่นเดียวกับมาเรียม ที่เล่าว่า ชอบทำกิจกรรมเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว โดยเฉพาะกิจกรรมพัฒนาชุมชน และอยากทำงานกับเพื่อน ๆ ที่เคยสนิทกันตั้งแต่สมัยประถม เพราะหลังจากแยกย้ายกันไปเรียนต่อ ต่างโรงเรียน ความห่างหายจึงกลายเป็นความห่างเหิน แม้จะอยู่ชุมชนเดียวกันแต่ก็ไม่ได้พูดคุย หรือสนิทสนมเหมือนก่อน

ค้นหาใจгыชุมชน

หลังรวบรวมทีมทำงานได้แล้ว พื้นที่ กศน. ของหมู่บ้านถูกใช้เป็นกองบัญชาการรวมพลทำกิจกรรม เริ่มตั้งแต่ประชุมหาใจгыโครงการที่ตอนแรกมีประเด็นที่อยากทำมากถึง 3 เรื่อง ได้แก่ ปาชายเลน ยาเสพติด และขยะ แต่เมื่อไล่เรียงแต่ละปัญหาเพื่อหาข้อสรุป จนในที่สุดมาลงตัวที่เรื่องขยะ

“ปาชายเลนแบมมะทำอยู่แล้ว ส่วนยาเสพติดหากต้องหาข้อมูล เราต้องเข้าไปพูดคุยกับคนติดยา พวกเรายังเด็กก็รู้สึกกลัวอันตราย เลยลงตัวที่ปัญหาขยะซึ่งเป็นเรื่องใกล้ตัวที่เราควรช่วยกันทำ เพื่อให้ ชุมชนน่าอยู่ยิ่งขึ้น” มาเรียมเล่าถึงแนวคิดก่อนจะมาเป็นโครงการเปลี่ยนขยะให้เป็นบุญ

เมื่อเห็นตรงกันว่าจะทำเรื่องการจัดการขยะในชุมชน จึงให้ทุกคนกลับไปคิดว่าขยะมีสาเหตุมาจาก อะไร จากนั้นนัดประชุมอีกครั้งเพื่อทำแผนที่ความคิด (Mind Mapping) ถึงสาเหตุและที่มาของขยะ

“ปัญหาขยะมีหลายสาเหตุ 1) จากตัวเราเองที่ทิ้งขยะไม่เป็นที่ กินที่ไหนทิ้งที่นั่น และทิ้งไม่ลงถัง 2) มาจากหมู่บ้านซึ่งแออัดมาก ปลุกอยู่ติดกันจนรถขนขยะเข้าออกไม่ได้ ชาวบ้านเลยทิ้งขยะไม่ถูกที่ แม้ อบต. จะจัดเตรียมถังขยะไว้ให้ก็ยังไม่เพียงพอ 3) พฤติกรรมการบริโภคของคนในชุมชนที่พ่อค้า แม่ค้าใช้ถุงพลาสติก โฟม ทำให้ปริมาณขยะเยอะตามไปด้วย” ซู วิเคราะห์ถึงปัญหาและที่มาของขยะ

“บ้านตัวอย่างที่เล็งไว้คือ บ้านกำนัน บ้านโต๊ะอิหม่าม บ้านผู้นำ อบต. เนื่องจากมีชาวบ้านมาหาตลอดเวลา หากสามารถนำมาเป็นบ้านตัวอย่างได้ โครงการน่าจะประสบผลสำเร็จ เพราะถือว่ามีผู้นำเป็นแบบอย่างในการรักษาความสะอาด”

หลังเห็นที่มาของปัญหา กิจกรรมแรกที่ทีมงานคิดทำคือ ตั้งตะแกรงรับขยะจากชุมชน โดยใช้มีสยิดเป็นศูนย์กลางในการรวบรวมขยะ ซึ่งทุกคนลงความเห็นว่าเป็นวิธีที่เห็นอยู่น้อยที่สุด แต่พื่อน้ำนิ่ง-อภิศักดิ์ ทศนี้ พี่เลี้ยงสงขลาฟอรั่ม ตั้งคำถามชวนคิดว่า นี่คือการสร้างขยะเพิ่มขึ้นหรือเปล่า?

“ความตั้งใจแรกคือ ตั้งตะแกรงให้คนในหมู่บ้านเอาขยะที่แยกไว้มาทิ้ง พอถึงวันหยุดพวกเขาก็จะไปรับขยะและเอาไปขาย และคิดว่าทำแบบนี้คนในชุมชนน่าจะเข้ามามีส่วนร่วม รายได้ก็นำเข้ามีสยิด แต่พื่อน้ำนิ่งถามว่า หากทำแบบนี้เท่ากับเราส่งเสริมให้ชาวบ้านสร้างขยะมาให้เราหรือเปล่า พวกเขาเลยช่วยกันคิดหาวิธีใหม่มาสรุปลงตัวที่การจัดกิจกรรม Big Cleaning day มีการเปรียบเทียบผลก่อนหลัง และจัดให้มีบ้านตัวอย่างเพื่อเป็น

แกนนำในการรักษาความสะอาดในชุมชน” ดา เล่าแนวความคิดแก้ปัญหาขยะในชุมชน

หลากกลยุทธ์จัดการขยะ

ทีมงานวางแผนจัดกิจกรรม Big Cleaning day 2 ครั้ง โดยครั้งแรกจัดก่อนเดือนรอมฎอน ก่อนจัดกิจกรรมทีมงานได้ประชาสัมพันธ์โครงการผ่านเสียงตามสายของมีสยิด และลงพื้นที่เชิญชวนเด็กเยาวชน และคนในชุมชนด้วยตัวเอง อาศัยโอกาสนี้สอบถามชาวบ้านถึงที่มาและปริมาณขยะด้วย ซึ่งข้อมูลที่พบคือ ชาวบ้านส่วนใหญ่รู้ว่าขยะมาจากไหน และมีปริมาณมากเพียงไร สำหรับเหตุผลที่ทีมงานสอบถามชาวบ้านเช่นนี้ ก็เพื่อค้นหาบ้านกลุ่มเป้าหมายที่จะใช้เป็นบ้านต้นแบบเรื่องการจัดการขยะในชุมชน

ชู เล่าเพิ่มเติมว่า บ้านตัวอย่างที่เล็งไว้คือบ้านกำนัน บ้านโต๊ะอิหม่าม บ้านผู้นำ อบต. เนื่องจากมีชาวบ้านมาหาตลอดเวลา หากสามารถนำมาเป็นบ้านตัวอย่างได้โครงการน่าจะประสบผลสำเร็จ เพราะถือว่ามีผู้นำเป็นแบบอย่างในเรื่องการรักษาความสะอาด

และแล้วก็ถึงวันจัดกิจกรรม Big Cleaning Day ครั้งแรก ปรากฏว่ามีเด็กและเยาวชนสนใจเข้าร่วมกิจกรรมมากถึง 60 คน จากเดิมที่ทีมตั้งเป้าไว้แค่ 32 คน ไม่รวมผู้ใหญ่หลาย ๆ คนที่รอเก็บขยะอยู่หน้าบ้าน รวมทั้งพี่ ๆ จากโครงการเกลิอฮวานตานีที่อยู่ในชุมชนก็อาสาเข้าร่วมทำกิจกรรมด้วย

“ก่อนทำกิจกรรมเราประชุมแบ่งบทบาทหน้าที่กันว่าใครจะทำอะไร ใอนีรับผิดชอบเรื่องลงทะเบียน เตรียมซื้ออุปกรณ์ ชู ดา และอิบรอเฮง ประสาน อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และมีคนไปตั้งข้าวและสิ่งน้ำให้กับเด็ก ๆ” มาเรียมเล่า

เข้าวันทำกิจกรรม ทีมงานแบ่งสายเดินเก็บขยะออกเป็น 4 สาย ได้แก่ สาย 1 ไปทางหมู่ที่ 2 ซึ่งเป็นเส้นทางที่บ้านเรือนไม่ติดกันมาก ยาวไปจนถึงสนามเด็กเล่น แกนนำกลุ่มได้แก่ มูนิเราะ อัสรี และนุรมี สาย 2 บริเวณมีสยิดและชุมชนแออัด แกนนำได้แก่ ดา ชู และหวัง สาย 3 ไปทางนาเกลือ ซึ่งตั้งอยู่หมู่ที่ 1 แกนนำได้แก่ ใอนี ชัน และมาเรียม และ สาย 4 ไปทางหมู่ที่ 1 บริเวณลานสนามฟุตบอล แกนนำได้แก่ เฮง ซีฟา และมัซซัน โดยแต่ละสายจะมีลูกทีมซึ่งเป็นเยาวชนและคนในชุมชนเข้าร่วมทีม ๆ ละ 15 คน พร้อมถุงดำ และถุงมือ

การทำกิจกรรมเหมือนจะผ่านไปด้วยดี มาเสียท่าตรงที่อาหารที่สั่งจากร้านค้าในหมู่บ้านบรรจุด้วยกล่องโฟม ทีมงานทุกคนยอมรับว่า รู้สึกเสียใจกับเหตุการณ์นั้น “เราทำเรื่องขยะ แต่เรากลายเป็นคนสร้างขยะเสียเอง” แต่ก็แก้ไขอะไรไม่ได้แล้ว นอกจากนำประสบการณ์ดังกล่าวมาเป็นบทเรียนสำหรับการทำครั้งต่อไป ซึ่งตายอมรับว่า การทำโครงการที่เกี่ยวกับชุมชนต้องมองให้รอบด้านถึงผลกระทบทั้งด้านลบและด้านบวก และต้องมีความรอบคอบให้มากกว่านี้

หลังเก็บขยะในพื้นที่ที่รับผิดชอบเสร็จแล้วนำมาซึ่ง ปรากฏว่าเก็บขยะได้กว่าร้อยกิโลกรัม ปฏิบัติการครั้งนี้จึงเหมือนการเปิดเผยจำนวนขยะครั้งแรกของชุมชนต้นหยงลูโละ ทำให้คนในชุมชนเริ่มตื่นตัวปัญหาขยะเป็นเรื่องใกล้ตัวที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน เมื่อ “กระตุก” ให้ชาวบ้านเห็นปัญหาแล้ว ทีมงานจึงพากันไปที่โรงเรียนบ้านต้นหยงลูโละเพื่อถอดบทเรียนการทำกิจกรรมครั้งนี้

ดูเหมือนกิจกรรมแรกจะประสบผลสำเร็จด้วยดี แต่ยังมีเสียงสะท้อนกลับจากผู้ใหญ่บางคนว่า “ทำไปทำไม ทำไปขยะก็เยอะอยู่ดี” ดาเลยตอบไปว่า ถ้าเราไม่ลุกขึ้นมาทำแล้วใครจะทำ แล้วชุมชนเราจะสะอาดได้อย่างไร

แม้คำพูดดังกล่าวจะบั่นทอนกำลังใจของทีมงานไปบ้าง แต่ทุกคนก็ไม่เก็บเอามาคิดใส่ใจ ยังคงมุ่งมั่นเดินทางทำโครงการต่อไป

สร้างกติกาสู่การสร้างสำนึก

หลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรม Big Cleaning day ครั้งแรก กิจกรรมต่อมาคือการทบทวนบ้านตัวอย่างที่เล็งไว้ตอนลงไปประชาสัมพันธ์โครงการ เพื่อเป็นบัดดี้คู่กับบ้านแกนนำในทีมที่อยู่ในละแวกเดียวกัน เพื่อให้ชาวบ้านตระหนักถึงการรักษาความสะอาดและเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม โดยมีแบบะเข้ามาช่วยพูดคุยทำความเข้าใจกับบ้านตัวอย่างก่อนในเบื้องต้น เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของโครงการ ซึ่งก็ได้ผล มีบ้านตัวอย่างเข้าร่วมมากถึง 10 หลัง

ซู เล่าว่า เหตุผลที่เลือกบ้านกำนัน บ้านผู้นำศาสนา เป็นบ้านตัวอย่าง เพราะตั้งคิดว่าจะมีชาวบ้านเข้ามาปรึกษากับกำนันและโต๊ะอิหม่ามเป็นจำนวนมาก น่าจะเป็นกระบอกเสียงช่วยขยายผลการทำโครงการของเราได้ ถ้าใช้บ้านแกนนำอย่างเดียว ก็จะไม่ครอบคลุมบ้านแกนนำเท่านั้น

การเป็นบ้านตัวอย่างนอกจากต้องรักษาความสะอาดบริเวณโดยรอบของบ้านแล้ว แต่ละบ้านยังต้องเสนอกติกาการรักษาความสะอาดและการลดขยะในแบบฉบับของตัวเอง โดยจัดทำเป็นป้ายไว้นิดติตไว้บริเวณบ้าน จากนั้นกลุ่มแกนนำจะลงพื้นที่ทุกสัปดาห์เพื่อสังเกตความเปลี่ยนแปลงของบ้านแต่ละหลัง

“แต่ละบ้านจะมีวิธีลดขยะไม่เหมือนกัน เช่น ลดการใช้ถุงพลาสติก หันกลับไปใช้ถุงผ้าแทน หรือเวลาซื้อน้ำก็เอาแก้วของตัวเองไป พยายามใช้บรรจุภัณฑ์ที่เป็นขยะน้อยที่สุด มีการแยกขยะในบ้านตัวเอง นำขวดที่ใช้แล้วไปทำเป็นโคมไฟหรือนำกลับมาใช้ใหม่ เป็นต้น” ดาเสริม และบอกต่อว่า ผลจากการลงพื้นที่

ดูบ้านตัวอย่างพบว่า สะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อยมากขึ้น ขณะที่เพื่อนบ้านหลายคนก็แวะเวียนมาเยี่ยมชม แล้วนำกติกาของบ้านที่ตัวเองชอบกลับไปใช้กับบ้านตัวเองบ้าง

3 เดือนผ่านไป กิจกรรม Big Cleaning day ครั้งที่ 2 ก็เริ่มขึ้น แต่ครั้งนี้มีจิตอาสาในชุมชนเข้ามาร่วมเก็บขยะเพิ่มขึ้น ทั้ง อบต. อสม. และผู้นำศาสนา รวมถึงขยะที่เก็บได้มีปริมาณลดลง

“ครั้งแรกกับครั้งนี้แตกต่างกันมาก ครั้งแรกเห็นแอมเฟิสท์ทิ้งอยู่ในคูและท่อระบายน้ำ แต่ครั้งที่สองไม่มีเลย” มาเรียม เล่าประสบการณ์ที่พบเจอ

ด้านซูบอกว่า เห็นชัดเจนว่า ก่อนทำกิจกรรม Big Cleaning day ครั้งแรก ชาวบ้านทิ้งขยะไม่เป็นที่ แต่พอครั้งที่ 2 ชาวบ้านกลางซอยที่รถเก็บขยะเข้าไม่ถึง เริ่มนำขยะออกมาทิ้งที่หน้าปากซอยให้รถขยะมาเก็บ แอมยังมีการคัดแยกขยะแต่ละประเภทเพื่อนำไปขายยังร้านรับซื้อด้วย

เมื่อถามว่าให้คะแนนความสะอาดในครั้งนี้เท่าไร ทุกคนนึกคิดครุ่นหนึ่งและพร้อมใจกันตอบว่าให้ 8.5 คะแนน ส่วนที่หายไป 1.5 คะแนน เนื่องจากการทำความสะอาดที่ยังไม่ทั่วถึง โดยเฉพาะบริเวณนาเกลือ ซึ่งเป็นจุดที่เก็บยากที่สุด เพราะพื้นที่บริเวณนั้นเป็นดินโคลนมีขยะทับถมกันหลายชั้น ทำให้ยากต่อการเก็บ

“พ่อไม่เห็นด้วยกับการทำโครงการนี้ พ่ออยากให้ตั้งใจเรียนหนังสือมากกว่า แต่วันนี้เรอบอกพ่อได้อย่างเต็มปากเต็มคำว่า นอกจากผลการเรียนจะดีขึ้นแล้ว ประสิทธิภาพที่ได้จากการทำโครงการยังสอนให้เรามีความรับผิดชอบ และมีความคิดเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น สิ่งเหล่านี้คือเครื่องพิสูจน์ว่า เธอสามารถบริหารจัดการเวลาเรียนและเวลาทำกิจกรรมได้ดี”

เรียนรู้สู่การเปลี่ยนพฤติกรรม

“เมื่อก่อนกินที่ไหนก็ทิ้งที่นั่น เดียวนี้ถ้าจะทิ้งก็ระมัดระวังมากขึ้น กินเสร็จก็จะทิ้งให้เป็นที่ หากไม่มีถังขยะก็จะเก็บไว้ในกระเป๋าก่อน เราเป็นแกนนำ ถ้ากินแล้วทิ้ง เราจะไปบอกให้คนในหมู่บ้านร่วมมือได้อย่างไร” เฮง สะท้อนถึงพฤติกรรมของตัวเองที่เปลี่ยนไป พร้อมทั้งระบุว่า แม้จะมีตำแหน่งเป็นหัวหน้าทีมก็เชื่อว่าจะสั่งคนอื่นทำ แต่ต้องร่วมมือและเดินทางไปพร้อมๆ กัน เพราะทุกคนคือทีมเดียวกัน

ส่วนดา ซึ่งเป็นคนชอบทำกิจกรรมอยู่แล้วเป็นทุนเดิม บอกว่า การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนคือพลังสำคัญที่จะทำให้ชุมชนเดินทางและพัฒนาต่อไปได้ โดยไม่ต้องพึ่งพาหน่วยงานของรัฐ

“ถามว่าถ้าเราไม่ทำโครงการนี้ได้ไหม ได้ค่ะ เพราะมี อบต. เขาก็ทำอยู่แล้ว เมื่อตอนเด็ก ๆ ผู้ใหญ่เขาบอกให้เก็บขยะหนูก็เก็บ แต่ไม่ได้คิดอะไร มาวันนี้หนูอยากมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน อยากเป็นตัวอย่างที่ดี ส่วนการเปลี่ยนแปลงของหนู อาจารย์ที่โรงเรียนบอกว่า พอเข้าโครงการนี้หนูมีความรับผิดชอบมากขึ้น การพูดจากับผู้ใหญ่ก็ดีขึ้น รู้จักคิดก่อนตัดสินใจทำ”

ด้านชู บอกว่า พ่อเธอไม่เห็นด้วยกับการทำโครงการนี้ พ่ออยากให้ตั้งใจเรียนหนังสือมากกว่า แต่วันนี้เธอบอกพ่อได้อย่างเต็มปากเต็มคำว่า นอกจากผลการเรียนของเธอจะดีขึ้นแล้ว ประสบการณ์ที่ได้จากการทำโครงการยังสอนให้เธอมีความรับผิดชอบ และมีความคิดเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น สิ่งเหล่านี้คือเครื่องพิสูจน์ว่า เธอสามารถบริหารจัดการเวลาเรียนและเวลาทำกิจกรรมได้ดี

“นอกจากผลการเรียนที่ดีขึ้นแล้ว การได้นำเสนอโครงการกับสงขลาฟอรั่ม ยังส่งผลให้วิธีการพูดวิธีการนำเสนอของเราดีขึ้น สามารถนำไปปรับใช้ที่โรงเรียน โดยนำเสนอข้อมูลได้กระชับและเข้าใจง่ายขึ้น”

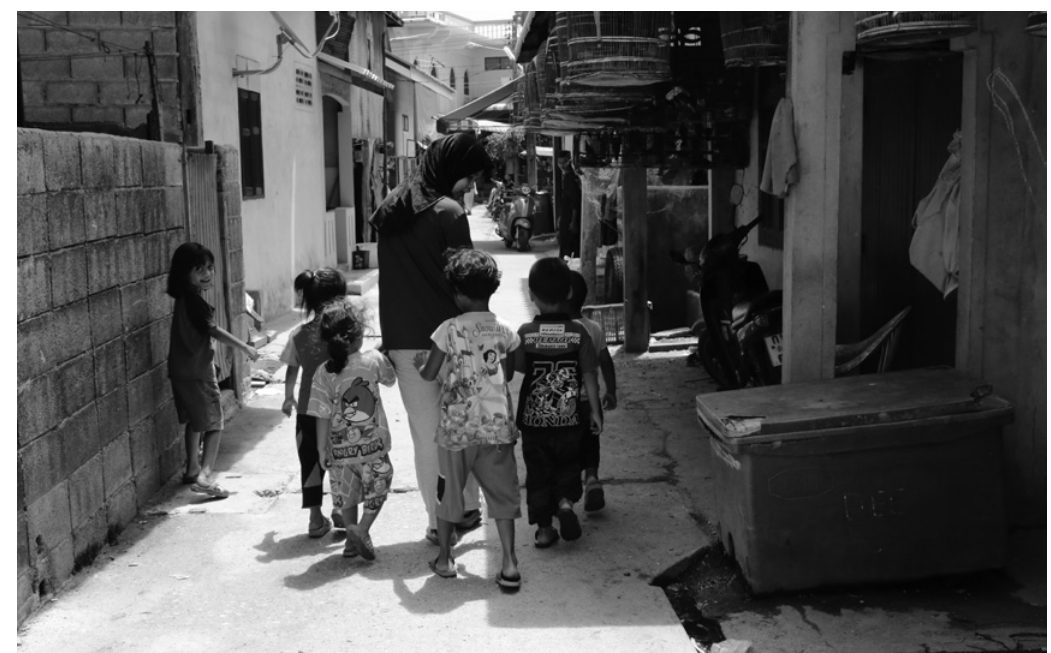
ขณะที่มูนี่เราะ บอกว่า การทำโครงการนี้ทำให้เธอรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ทั้งยังปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ด้วยการลุกขึ้นมาจับไม้กวาดกวาดบ้าน จนเป็นเหตุให้พ่อและแม่แปลกใจกับพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปของลูกสาวซึ่งเป็นไปในทางที่ดีขึ้น

“เมื่อก่อนหนูเป็นคนมักง่ายทั้งขยะไม่เป็นที่ ไม่เคยกวาดขยะเลย เรียนเสร็จกลับมาก็เข้าห้อง บ้านหนูอยู่ไกลจากหมู่บ้านด้วย ได้เข้ามาทำโครงการนี้ทำให้รู้จักคนในหมู่บ้านมากขึ้น และคนในหมู่บ้านก็รู้จักหนูมากขึ้น ทำให้หนูรู้สึกว่าหนูมีตัวตนอยู่ในหมู่บ้านนี้ มีอะไรก็ขอความช่วยเหลือได้ง่ายขึ้น”

เช่นเดียวกับไอนิ ที่ยอมรับว่า เมื่อก่อนเป็นคนที่ยากแล้วชอบทิ้งขยะไม่เป็นที่ แต่เมื่อเป็นแกนนำโครงการที่เกี่ยวกับขยะ เธอต้องปรับเปลี่ยนนิสัยและบุคลิกภาพ เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีแก่น้องๆ ส่วนเรื่องเรียนเธอก็มีพัฒนาการเรื่องการใช้ภาษาและการเรียบเรียงคำได้ดีขึ้น ผลการเรียนก็ดีขึ้น

“โครงการนี้ทำให้เราได้เปลี่ยนแปลงตัวเอง ทั้งขยะลงถัง ลดการใช้ถุงพลาสติก หันไปใช้กระเป๋าไปใส่ของแทน”

ส่วนมาเรียม บอกว่า ตัดสินใจไม่ผิดที่เข้าร่วมโครงการนี้ เพราะทำให้เธอได้ความเป็นเพื่อนกลับคืนมา

“ทุกคนเป็นเพื่อนกันตั้งแต่เล็ก พ่อโตขึ้นต่างคนต่างแยกย้ายไปเรียนคนละโรงเรียน ก่อนจะทำโครงการ อย่างอิบรอเฮงอยู่หมู่บ้านเดียวกัน เจอกันก็ไม่ค่อยยิ้ม คอยหลบหน้าไม่ทักทาย จะได้คุยกันแค่ชูและมูนี่เราะเท่านั้น เพราะเรียนที่เดียวกัน แต่หลังจากทำโครงการเพื่อนทุกคนก็กลับมาทักทายพูดคุยกันมากขึ้น ดีใจที่ความสัมพันธ์ในวัยเด็กฟื้นคืนกลับมา จนตอนนี้ก็เฮฮาทักทายกันเหมือนเดิม”

การทำโครงการนอกจากจะทำให้ทีมงานเกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวเองทั้งการเรียนและการดำเนินชีวิตที่ทุกคนบอกเป็นเสียงเดียวกันว่า เรียนดีขึ้น กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก ช่วยงานที่บ้านมากขึ้น และมีสำนึกเพื่อส่วนรวมแล้ว การทำโครงการยังช่วยหนุนเกื้อยความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ผู้ปกครองและเพื่อนในวัยเยาว์ให้กลับมาเหนียวแน่นเหมือนเดิม นอกจากนี้ กระบวนการทำงานยังช่วยปรับระดับความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของคนในชุมชน รวมถึงรวมพลังร่วมแก้ปัญหาของชุมชนเพื่อพัฒนาชุมชนต้นหยงลูโละบ้านเกิดของพวกเขาต่อไป

การเปลี่ยนแปลงจึงเริ่มได้จากพลังเล็กๆ จากคนเล็กๆ ที่มีสำนึกดี สำนึกรักในชุมชนตนเอง ด้วยการเปลี่ยนขยะให้เป็นบุญ เพราะความสะอาดนั้นเป็นส่วนหนึ่งของความศรัทธา...

...

โครงการเปลี่ยนขยะให้เป็นบุญ

ที่ปรึกษาโครงการ	มุฮัมมัด กะอาบู
ทีมงาน	กลุ่มเยาวชนบ้านต้นหยงลูโละ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
สุไฮดา ลาเตะ	นูรีไอนิ นือาลี
นูรีซัน ดือราแม	ซุนีรา เจะสะมะแอ
มาเรียม ดือราซอ	แวมูนี่เราะ แวกูโน
ฟาซีฟา หะยีหามะ	ซีตีมาเรียม มะดีเยาะ
อัสรี เจ๊ะมะ	อิบรอเฮง ตาม
รฎอวน บราเฮง	เจ๊ะมัชชอน อับดุลราฮีม